

Položit základy, růst a zrát (z promluvy papeže Františka)

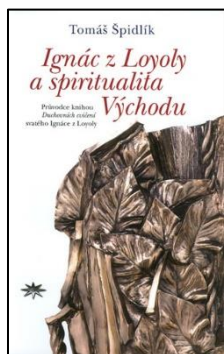
Běžně si v novém roce „dáváme předsevzetí“. Jakou příležitost vlastně tato doba přináší? Papež František to vyjadřuje v promluvě, kterou pronesl k mladým jezuitům – a jsou tedy platná i pro všechny mladé lidi otevřeného srdce:

„Všichni jsme povoláni toužit po tom, co je podstatné a prvořadé. Můžeme to vyjádřit třemi výrazy: **položit základy, růst a zrát.**

Položit základy je první výraz. Psal o něm sv. František Xaverský: ‚Prosím vás, ve všech svých věcech mějte své základy plně v Bohu.‘ Takto se nevyškrtne žádné protivenství, na které byste nebyli připraveni. Druhým výrazem je **růst**. V těchto letech jste povoláni růst, zapouštět kořeny. Strom vyrůstá z kořenů, které nejsou vidět, ale drží všechno. Přestane dávat plody nikoli proto, že má málo větví, nýbrž vyschnou-li kořeny. Mít kořeny znamená mít dobře naroubované srdce, které je schopno se v Bohu rozšířit. Bohu, který je *semper maior* (větší než naše představy o něm), odpovídá *magis* života (stále větší naplnění): průzračné a pronikavé nadšení, plamen žhnoucí zevnitř, kladná a stále rostoucí tenze, která odmítá každý ústupek. Není růstu bez krizí – nemějte strach z krizí, nemějte strach – tak jako není ovoce bez prořezávání, není ani vítězství bez boje. Modlitba vám bude obrovskou pomocí. Nikdy neopomíjejte modlitbu. Položit základy, růst a nakonec **zrát**. To je třetí pojem. Zrání neprobíhá v kořenech a v kmeni, nýbrž v ovoci, které novými semeny dává zemi plodnost. Tady vstupuje do hry poslání, důvěrná obeznámenost s dnešní situací, péče o svět, který Bůh miluje. K tomuto poslání přispívá nadšení a studijní kázeň. Vždycky vám bude prospívat, budete-li přistupovat ke *službě Slova* a *službě útěchy*. Tady se dotknete těla, které Slovo přijalo. Když totiž pohládíte trpící údy Krista, zvětší se důvěrnost ve vztahu ke Vtělenému Slovu. Nelekejte se utrpení, které uvidíte. Přinášejte je Ukřižovanému – v eucharistii, kde načerpáte trpělivou lásku, která umí v každé době obejmout ty, kdo jsou křižováni. Tak zraje také trpělivost spolu s nadějí, protože jsou to dvojčata a rostou spolu. Nemějte strach v kontaktu s tvrdými situacemi plakat. Jsou to kapky, jež svlažují a oslazují život. A slzy soucitu očišťují srdce i city.“

Začíná Jubilejní rok stého výročí narození kardinála Tomáše Špidlíka

S úderem nového roku 2019 jsme zahájili jubilejní rok stého výročí narození kardinála Tomáše Špidlíka. K této příležitosti nakladatelství Refugium pro vás – zejména pro mladé Služebníky – připravilo knihu *Ignác z Loyoly a spiritualita Východu*. Tomáš Špidlík jako duchovní otec, jemuž byla blízká východní i západní spiritualita, nám Východ přibližuje na světecké osobnosti západní: Ignácovi z Loyoly a nachází v jeho osobě syntézu Východu a Západu. Můžeme si uvést ukázkou – o rozlišování:

„První stadium rozlišování je vyznačeno obecnou zkušeností všech začátečníků: pro rozhodnutí vést duchovní život pocítují jednou chuť, jindy nechut. Nacházejí se proto ve stavu útěchy nebo naopak neútěchy. To, co Ignáce přimělo k opuštění rodného domu, nebylo filosofování, ale vnímání srdce, ohnivý impulz k následování svatých, s touhou nalézt pokoj duše. A po celý život zůstal člověkem nesmírně citlivým vůči duchovním skutečnostem. Vydání jeho *Deníku* bylo pro mnohé objevem. Kolik útěch den co den zažíval a kolika úvahám je podrobil, než učinil rozhodnutí v důležitých věcech! Avšak již na počátku se mu dostalo varování, aby se nedal strhnout každým nahodilým impulzem k dobru. Sotva vyrazil z domu, jen sama Prozřetelnost ho uchránila od nerozvážného souboje s jedním mužem, který měl nedostatečnou úctu k Panně Marii. Ohnivá horlivost mohla být příčinou vraždy. Prožil tíživou intenzitu neútěchy vedoucí až do pokušení se vším skončit. Objev těchto stavů srdce ho dovedl k závěru, že psychologický stav člověka nemůže být jen tak ztotožňován s jeho skutečným stavem před Bohem. Jako první pravidlo rozlišování předkládá krátký, ale přesný popis útěch a neútěch. ‚Útěchou nazývám, když v duši vzniká nějaké vnitřní hnutí, kterým se duše rozhoří láskou ke svému Stvořiteli a Pánu, stejně tak když prolévá slzy, které ji dojímají láskou k jejímu Pánu. Útěchou vůbec nazývám každou vnitřní radost, která volá a přitahuje k nebeským věcem a ke spáse vlastní duše tím, že jí dává pokoj a mír v jejím Stvořiteli a Pánu.‘ A neútěcha? Je ‚pravý opak, jako temno v duši, zmatek v ní, pohnutky k nižším a světským věcem‘. Duše se proto ‚shledává naprosto lenivou, vlažnou, smutnou a jako odloučenou od svého Stvořitele a Pána‘. Jedná se tedy o dva různé stavy duše: člověk se nachází pod dvěma různými vlivy, ale přitom si je vědom, že jeho *já* se nemůže ztotožnit ani s jedním, ani s druhým. Tento poznatek je Ignácovým vítězstvím nad zmatkem, který po staletí zneklidňoval zbožné duše a který na starokřesťanském Východě dlouho vládl v podobě nejrůznějších zkreslených učen (mesaliáni apod.): člověk byl ztotožňován se svými

pocity – tzn. psychologický a ontologický stav byl vnímán jako totožný. A to je iluze pro duchovní život nebezpečná. Opakovaně nejrůznější synody Východu na tato nebezpečí poukazovaly. Velkým autorem mezi otci, který se v rámci zdravého křesťanského učení vymezoval proti mesaliánům, byl Diadoch z Fotiky. Uměl ocenit kladnou hodnotu všech božských útěch, naslouchat povzbuzením k dobru, ale upozorňuje, že člověk musí umět rozlišovat a neupadat do iluzí. V tomto smyslu je mezi otci Ignácovi nejbližší. Jeho popis Boží pedagogiky, kde se říká, že střídání útěch a neútěch je „normální“, se dobře hodí jak na Ignácův osobní život, tak na jeho nauku. Všichni autoři, jak Východu, tak Západu ale shodně tvrdí, že podmínkou k dobrému rozlišování je láska – ta je množinou, rozlišování její podmnožinou.“

Stát se novým stvořením (z postního poselství papeže Františka 2019)

Pokud člověk žije jako dítě Boží, jako člověk vykoupený, pokud se nechává vést Duchem Svatým (srv. *Řím* 8,14) a dokáže poznávat a uvádět do praxe Boží zákon, počínaje zákonem vepsaným do jeho srdce a do přírody, pak koná dobro i pro stvoření a spolupracuje na jeho vykoupení. Proto si stvoření, jak říká svatý Pavel, toužebně přeje, aby se Boží děti projevily, tedy aby ti, kdo se těší z milosti Ježíšova

velikonočního tajemství, naplno prožívali jeho plody, jež mají dosáhnout své plné zralosti vykoupením samotného lidského těla. Tvorstvo proto naléhavě potřebuje, aby se ukázali Boží synové a dcery, kteří by se stali „novým stvořením“: „Je-li tedy někdo v Kristu, je novým stvořením: to staré zaniklo, je zde to nové.“ (*2Kor* 5,17) Tím, že se oni projeví, i samotné stvoření může „slavit Velikonoce“; může se otevřít novým nebesům a nové zemi (srv. *Žj* 21,1). Jít směrem k Velikonocům znamená obnovu naší tváře a našeho srdce křesťanů skrze pokání, konverzi a odpuštění, abychom mohli prožívat celé bohatství milosti velikonočního tajemství. Postní doba je svátostným znamením této konverze. Vyzývá křesťany, aby s větší intenzitou a konkrétností vtělovali do svého života velikonoční tajemství, zvláště za pomoci půstu, modlitby a almužny. *Postit se* znamená učit se proměňovat svůj postoj k ostatním lidem a tvorům: přecházet od pokušení všechno „pohlcovat“ ke schopnosti trpět z lásky, která může naplnit každou prázdnotu našeho srdce. *Modlit se*, abychom se dokázali zříkat pocitu soběstačnosti svého já a abychom prohlásili, že potřebujeme Pána a jeho milosrdenství. *Dávat almužnu*, abychom se zbavili poštilosti, že můžeme žít a shromažďovat všechno pro sebe s iluzí zabezpečit se pro budoucnost, která nám nepatří. Tak budeme nacházet radost z plánu, který Bůh vložil do stvoření i do našeho srdce, plánu, jenž znamená milovat jeho, své bratry i celý svět a v této lásce nacházet pravé štěstí.

Zkušenost hory Proměnění

V minulém rozjímání jsme četli, že postní doba, tedy *jít směrem k Velikonocům*, znamená obnovu naší tváře a našeho srdce – skrze naše proměnění můžeme prožívat celé bohatství milosti velikonočního tajemství. V jedné z postních nedělí jsme četli evangelium o proměnění na Hoře Tábor a proměnění je také v jádru velikonočního tajemství: vždyť v Hostii Zeleného čtvrtku je jediný Ježíš Velkého pátku, Bílé soboty i neděle Vzkříšení! Rozjímejme toto evangelium v souvislosti s Velikonocemi! Ježíšův „oslnivě bílý šat“ Hory Tábor (srv. *Lk 9, 29*) nám může připomenout bělostnou hostii v rukou kněze při proměňování. To, co září zpod Ježíšova šatu, jsou jeho oslavené Rány: již nyní, na hoře Tábor se ozývají Velikonoce! Kromě své zářivé tváře a šatu Ježíš apoštolům ukázal také své zářivé probodené Srdce, protože to je probodené již od počátku vtělení. Pro apoštoly právě toto bylo středem, ohniskem jejich zkušenosti proměnění, kvůli které chtěli tento okamžik „zastavit“ (srv. *Lk 9, 33*). Ježíš jim však chce ukázat *více*. Chce, aby ve velké konkrétnosti svého vlastního života porozuměli, jakým způsobem se oni sami stávají „milovanými syny“, v čem je Otec objímá a miluje – co (koho) tedy mají v plnosti následovat a poslouchat (srv. *Lk 9, 35*). Mojžíš a Eliáš, kteří s Ježíšem rozmlouvají, nepředstavují pouze Starý zákon (apoštolové představují Nový zákon), ale také naši vlastní minulost: všechny naše zkušenosti, bolesti, nedostatky, co se mi podařilo i nepodařilo, nehotovost... A ve chvíli proměňování – které se opakuje při každé mši svaté – Ježíš tyto naše minulé události propojuje, sjednocuje se svým utrpením a životem a vkládá je zcela do svého Srdce. Apoštolové představují budoucnost: po mši svaté jsme posíláni k nabývání nového života, se začleněním všeho toho, co se v našem životě už odehrálo. První část proměňování tedy objímá minulost: bílý chléb, bělostná hostie znamená, že člověk je Ježíšem nasycen: jeho srdce je potěšeno a povzbuzeno, oblečeno jako bílá Nevěsta; druhá část proměňování objímá budoucnost: vínem – Hořící Krví je srdce posíleno a posláno k novému vydávání svědectví. Přejme si a modleme se, abychom o Velikonocích mohli hluboce tuto zkušenost proměnění zakusit a stále znovu ji zakoušet a obnovovat ve mši svaté.

S. Anna Lexmaulová

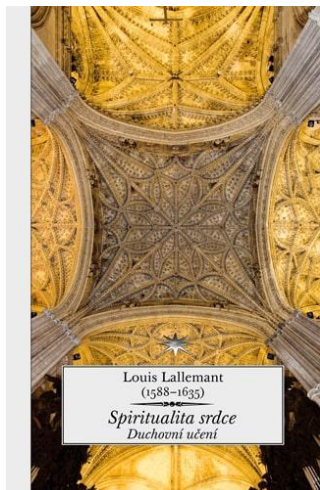
Marie Magdalena (z katecheze papeže Františka)

Dnes se chceme setkat s *Marií Magdalenou*, která podle evangelií jako první spatřila Ježíše Zmrtvýchvstalého. Když je skloněna u hrobu s očima plnými slz, neočekávaně ji překvapí Bůh. Magdalena objevuje nejpřevratnější skutečnost lidských dějin, když je oslovena svým vlastním jménem: Marie (srv. *Jan 20,16*). Je krásné přemýšlet o tom, že první zjevení Zmrtvýchvstalého podle evangelií je tak osobní! A že existuje někdo, kdo nás zná, vidí naše utrpení a zklamání, soucítí s námi a oslovuje nás jménem. Tento zákon najdeme

napsaný na stránkách evangelia. Okolo Ježíše se vyskytuje mnoho lidí, kteří hledají Boha, avšak nejpodivuhodnější a mnohem dřívější je skutečnost, že především Bůh si dělá starost o náš život, chce nás pozvednout, a proto nás volá jménem a v každém rozpoznává jeho tvář. Každý člověk je příběhem lásky, který Bůh píše na tuto zem. Každý z nás je příběhem Boží lásky. Každého z nás volá Bůh jeho vlastním jménem, zná nás po jménu, dívá se na nás, očekává nás, odpouští nám a má s námi trpělivost. A Ježíš volá: Marie! Revoluce jejího života – revoluce mající proměnit existenci každého muže i ženy – začíná jménem, které zní v zahradě s prázdným hrobem. Evangelia popisují Mariino štěstí. Ježíšovo zmrtvýchvstání není radost dávaná po kapkách, nýbrž vodopád, který uchvacuje celý život. Křesťanská existence není tkána tlumeným štěstím, nýbrž vlnami, které strhávají všechno. Zkuste také pomyslet – nyní, v této chvíli – obtíženi zklamáními a ztroskotáními, které si každý z nás nosí v srdci, že existuje Bůh, který je nám blízko, volá nás jménem a říká nám: „Vstaň, přestaň plakat, protože jsem tě přišel vysvobodit!“ Jak nádherné! Ježíš se přizpůsobil světu a toleruje, že v něm přetrvávají smrt, zármutek, nenávisť a morální zmar člověka... Náš Bůh není netečný. Náš Bůh – dovolím si říci – je snílek, který sní o transformaci světa a uskutečnil ji v mysteriu Vzkříšení. Marie by chtěla svého Pána obejmout. On však nyní vystupuje k nebeskému Otci, zatímco ona je poslána nést tuto zvěst bratřím. A tak žena, která než potkala Ježíše, byla v moci zlého (srv. *Lk 8,2*), se nyní stala *apoštolkou nové a té největší naděje*. Její přímluva ať také nám pomáhá prožívat tuto zkušenost: v pláči a opuštěnosti slyšet Zmrtvýchvstalého Ježíše, který nás volá jménem, a se srdcem naplněným radostí jít a zvěstovat: „Viděla jsem Pána.“ (*Jan 20,18*) Změnil jsem život, protože jsem viděl Pána! Nyní jsem jiný než dříve, jsem někým jiným. Změnil jsem se, protože jsem viděl Pána. Toto je naše síla a toto je naše naděje.

Dary Ducha Svatého

Louis Lallemant
(1588-1635)
Spiritualita srdce
Duchovní učení

V tomto měsíci jsme prožili několik významných svátků, které nám otevírají prázdninový čas a zvou nás kromě odpočinku také k hlubšímu vstupu do právě těchto tajemství: zajisté není nahodilé, že se tyto svátky odehrávají právě v tomto měsíci. Na začátku jsme tak prožili Seslání Ducha Svatého a hned vzápětí dvě největší slavnosti Služebníků: svátek Ježíše Krista Velekněze a slavnost Nejsvětějšího Srdce Ježíšova. Zamysleme se nad dary Ducha Svatého, které nám Ježíš ze svého Srdce dává doslova jako nápoj a pokrm, a prosme, aby pro nás prázdniny znamenaly také prohloubení vztahu s Ježíšem skrze dary Ducha Svatého. Zároveň nezapomeňme, že dary, které jsme při Seslání Ducha Svatého každý obdrželi (třeba klasickou a osvědčenou formou „tahání z klobouku“), se bohatě rozvíjejí, pokud o to stojíme a pravidelně se za to modlíme. (Myšlenky o darech Ducha Svatého jsou převzaty z knihy francouzského jezuita Louise Lallemanta *Spiritualita srdce*):

Když jsme pokřtění, chodíme pravidelně ke svátostem a máme otevřené srdce, potom v teologické mluvě jsme v „posvěcující milosti“ – zůstáváme v Pánu a Pán zůstává v nás (srv. *Jan* 15,4). Ale toto „zůstávání v Pánu“ může a má být z naší strany také aktivní, abychom se v této křestní milosti rozvíjeli, rostli, zráli do plnosti a krásy (největší světcí říkají, že svatý člověk je nejenom *dobrý*, ale také *krásný* Bohem). Jednotlivé dary nám pomáhají zvláštním způsobem: každý je nějak specificky zaměřený. Proto také každý má svoje typické symbolické zabarvení, kterým se v dějinách církve (v ikonografii) zobrazuje.

1. Moudrost

Moudrost nám pomáhá k dobrému ohodnocení každé záležitosti. Svatý Ignác dává velice užitečnou radu, když říká, že si máme jednání, gesta i slova druhého člověka hodnotit vždy spíše v lepším než horším smyslu. Dar moudrosti pomáhá, abychom si ve vztahu k druhým navykli takto uvažovat. Dar moudrosti je zároveň jakási „duchovní chuť“, která pomáhá rychle rozlišit, co pochází od Pána, a co ne. Asi tak, jako když je někdo zvyklý jíst cukr, ihned rozezná jeho chuť od jiných chutí. Moudrost je „chuť po dobru“. Symbolická barva daru moudrosti je světle modrá (ta světlost znamená světlo). Světle modrá, nebeská barva je modrá prozářená láskou Ježíšova Srdce, paprskem lásky jeho života. V daru moudrosti se odráží On sám, který je Moudrost, a proniká tento dar svým *světlem lásky*.

2. Rozum

Dar rozumu nám pomáhá proniknout do pravd víry – toho, čemu jako křesťané věříme. Zejména pomáhá rozumět Písmu svatému a chápat jeho smysl a také chápat to, co prožíváme v liturgii. Dobrý prostředek, jak tento dar rozvíjet, je častá četba Písma svatého, jak nám při každé příležitosti doporučuje také papež František. Symbolická barva daru rozumu je sytá tmavě zelená barva – je to symbol vzrostlého zeleného stromu, protože když srdce člověka, vztah nebo nějaké dílo dozraje, potom je „tmavě zelené“ – rozumné, proniknuté dobrým úsudkem zkyprěným Božím Duchem.

3. Umění – poznání

Daru umění se také říká poznání, protože největší umění je poznat sám sebe. Církevní otcové dokonce říkají, že poznání (a uznání) vlastního hříchu je větší zázrak než vzkříšení mrtvého! Proč? Chce snad Bůh, abychom se soustředili na svůj hřích? Vůbec ne! Ale přeje si, abychom správně viděli, že bez Boha nemůžeme nic udělat. Svatý Pavel vysvětluje, že máme dobrou vůli, toužíme po dobru, a přesto se někdy neubráníme něčemu špatnému, jakoby silnějším než my sami (srv. *Řím 7,8–9*). Svatý Ignác nám radí, jak se v tom vyznat: máme s nanejvýš otevřeným srdcem dělat vše, co můžeme, ale zároveň výsledek s obrovskou důvěrou nechat na Bohu a nechat se jím vést. To je obrovské umění. A protože toto umění zahrnuje jak poznání vlastních chyb, tak zároveň radostné zjištění, že Bůh mě miluje a se mnou „všechny věci tvoří nové“ (srv. *Žj 21,5*), proto tento dar má symbolickou barvu slzy, ve které se zrcadlí slunce. Do tohoto daru se dorůstá také životní zkušeností. Čím více hledíme na největšího Umělce Ježíše, tím více a správně poznáváme sami sebe, druhé okolo sebe i celý svět.

4. Rada

To, co jsme se naučili poznávat skrze dar moudrosti a umění (poznání), se uplatňuje v daru rady ve zcela konkrétních, neopakovatelných situacích a podmínkách. „Umíme si poradit.“ Ne každá věc, která všeobecně je dobrá, může být dobrá a prospěšná v konkrétní situaci. Je to tedy umění rozlišování – bezpečného naslouchání Duchu Svatému, abychom nesledovali jenom „nápad svého já“. Tento dar se uděluje podle *věrnosti* člověka, plněního poctivě úkoly, které má plnit. Nemusíme dělat ani cítit vůbec nic mimořádného, abychom byli plní Ducha Svatého! Otec Špidlík připomíná, jak velká věc je dobře a poctivě plnit to, co máme za úkol. Když dovedu věrně zachovat pravidlo, dovedu lépe rozlišit a učinit výjimku. Symbolicky má tento dar barvu bílou, prozářenou západem slunce. Kvůli vnitřní poctivosti je totiž dar rady *čistotou prozářenou láskou*. Taková čistota způsobuje, že dovedeme žít tak, jako bychom již žili v nebeském království, v Ježíšově Srdci, žít – i jako mladí lidé –, jako bychom měli dnes odejít k Němu!

5. Zbožnost

Zbožnost je něžná a láskyplná dispozice srdce, která nás má k tomu, abychom sloužili rodičům a bližním a měli k nim úctu. Duch Svatý nám zároveň skrze tento dar vnuká synovskou lásku k Bohu: dokážeme ho vidět nejen jako Stvořitele a Pána, ale jako svého Otce, doslova „tatínka“ (srv. *Řím 8,15*). Dar zbožnosti se uděluje těm, kdo mají láskyplnou úctu k Písmu svatému, ať už jeho smysl chápou, nebo ne. Tento dar nás činí ochotnými ve službě Bohu a soucitnými a milosrdnými

ve vztahu k bližním. Protože skrze zbožnost se dorůstá k lásce a čistotě – tedy do barvy zlaté a srdeční lásky – proto dar zbožnosti má symbolicky barvu stříbrnou.

6. Síla (statečnost)

Dar rady je spojený s darem síly-statečnosti. Protože nestačí umět si poradit, vědět, co bych měl udělat, ale musím také mít sílu a statečnost k tomu, abych to vykonal. Dar síly a statečnosti souvisí zejména s přemáháním pokušení (od zlého, což není jednoduché) a s poslušáním Božích vnuknutí k dobru, což také může vyžadovat mnoho statečnosti a síly. Dar rady osvěcuje mysl, dar síly rozjasňuje srdce. Nemusí jít ani o mimořádné situace, někdy jsou pro nás těžké obyčejné každodenní věci. V takovém případě je nejučinnější nemít strach a důvěřovat v Pána. Dar síly dává duši vnitřní pevnost. Symbolicky má dar síly barvu duhy, celou škálu barev! Síla je totiž proměnlivá: někdy jde vidět, jindy se ztrácí, aby se zvnitřnila. Je to Duch, který oživuje, On je zdrojem veškeré síly!

7. Bázeň Boží

Tento dar je základ všech ostatních, je branou k nim, protože první krok na cestě k Pánu je útěk od zla, což je hlavním účinkem tohoto daru. Skrze bázeň Boží člověk dojde k daru moudrosti. Dar bázně Boží je úplným opakem strachu a obav před Bohem! Je to spíše uctívá pozornost před Bohem, která se projevuje snahou o čisté svědomí. Je to důvěřivost dítěte, které se bojí, aby nezarmoutilo toho, koho má rádo: proto se snaží být bdělé a rozvážné v tom, co dělá – nedělá věci lehkomyšlně, jak se mu zachce. Velikou pomocí a nástrojem daru bázně Boží je denní zpytování svědomí (zkoumání srdce), které doporučuje každý dobrý duchovní otec. To má (například podle sv. Ignáce) pět jednoduchých kroků – „pět P“: 1. *Poděkuji* Bohu za vše dobré, co jsem od něho ten den obdržel; 2. *poprosím* ho, *abych dobře viděl* do svého srdce a uměl ohodnotit, co se v něm dnes odehrálo; 3. *prozkoumám* hnutí svého srdce – své myšlenky i skutky – za celý den; 4. *poprosím* Boha *o odpuštění* tam, kde se mi něco nedařilo, a 5. *přeji* si jít dál s novou chutí a povzbuzením něco krásného pro něj vykonal. Symbolicky má dar síly barvu fialovou. Je počátkem moudrosti stát před jedinou Láskou v tichém pokání, do kterého uvádí sám Duch – v tiché pokoře a tichosti srdce. Moudrost sama (Ježíš) se sklání k těm, kteří jsou tiší a pokorní srdcem.

S. Anna Lexmaulová

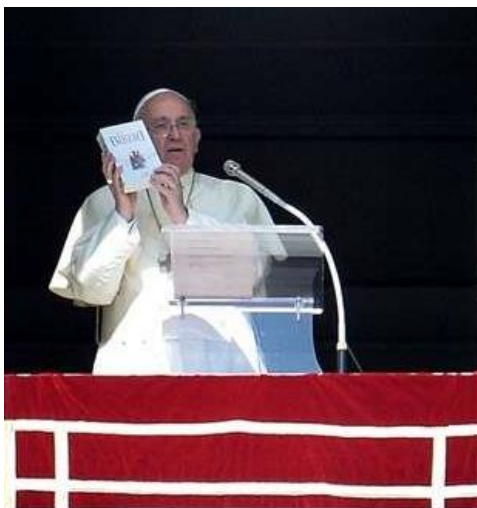
Modlitba k Duchu Svatému papeže Františka

Po Zmrtvýchvstání až do Ježíšova Nanebevstoupení apoštolové očekávali Boží království pro sebe (srv. *Sk* 1,6), ale potom, co jim Ježíš seslal Ducha Svatého, s netrpělivostí dychtí po hranicích neznáma. Zdálo se, že příběh učedníků je u konce, ale obnovilo jej *mladí Ducha*. Mladí, kteří byli v zajetí nejistoty, měli pocit, že jsou v koncích, ale zahrnula je radost, která je obrodila. Způsobil to Duch Svatý. Duch není něco abstraktního, jak by se mohlo zdát. Je tou nejkonkrétnější a nejbližší Osobou, která nám mění život. Jak? Podívejme se na apoštoly. Duch Svatý jim věci neulehčil, nekonal okázalé zázraky a neodňal jim problémy ani protivníky. Duch však vnesl do života učedníků harmonii, kterou postrádali, tu svoji, protože on je harmonie. Harmonie uvnitř člověka. Učedníci potřebovali změnit nitro, srdce. Jejich příběh nám říká, že nestačí uvidět Zmrtvýchvstalého, není-li přijat v srdci. Je k ničemu vědět, že Vzkříšený žije, pokud jako vzkříšení nežijeme. A Duch působí, že Ježíš žije a ožívá v nás, resuscituje nás zevnitř. Proto Ježíš na setkání se svými opakuje: „Pokoj vám!“ (*Jan* 20,19–21) a dává jim Ducha. Pokoj nespočívá v uspořádání vnějších problémů – Bůh těm svým neodnímá soužení a pronásledování – nýbrž v přijetí Ducha Svatého. V tom spočívá pokoj, který je dán apoštolům, neosvobozuje *od* problémů, nýbrž osvobozuje *vprostřed* problémů a je nabízen každému z nás. Je to pokoj, který se podobá neustále klidné hlubině moře, které je na povrchu zmítáno vlnami. Je to harmonie tak hluboká, že v blahoslavenství může proměnit dokonce i perzekuci. Jak často však zůstáváme na povrchu! Namísto hledání Ducha se pokoušíme zůstat na hladině s myšlenkou, že všechno bude lepší, až přejde ona nesnáz, až mi dotyčný zmizí z očí a situace se zlepší. To však znamená zůstat na povrchu, a jakmile přejde jeden problém, přijde druhý a nepokoj se vrací. Klid nezískáme vytvořením odstupu od toho, kdo není téhož mínění jako my, a neupokojí nás ani vyřešení momentálních nesnází. Zlomem je Ježíšův pokoj, harmonie Ducha. Abychom byli duchovní a zakoušeli harmonii Ducha, je zapotřebí stavět jeho pohled před svůj. Potom se věci mění. Prosme jej každý den:

Duchu Svatý, harmonie Boží, ty, který proměňuješ strach v důvěru a uzavřenost v dar, přijď k nám. Daruj nám radost vzkříšení, trvalou radost srdce. Duchu Svatý, naše harmonie, Ty, který z nás činíš jedno tělo, uděl svůj pokoj církvi a světu. Duchu Svatý, učíš z nás tvůrce svornosti, rozsévače dobra a apoštoly naděje.

Pozvání papeže Františka k četbě Písma svatého

Když posloucháme nebo čteme proslovy papeže Františka, uvědomíme si, že pokaždé nebo přinejmenším velmi často opakovaně zmiňuje dvě věci: 1. stále znovu prosí, abychom se za něj nezapomínali modlit; 2. radí a zdůrazňuje, abychom do svého života začlenili četbu Písma a považovali to za nesmírně cenné a přínosné. To první jako Služebníci doslova „máme v popisu práce“. To druhé nám však k této modlitbě mohutně pomáhá – četba Písma je pilířem modlitby, upokojuje nitro, staví nás do hlubin Božího Srdce a je pramenem požehnání pro všechny naše všednodenní starosti i radosti.

Klasici duchovního života říkávají, že každý křesťan by měl alespoň jednou za život přečíst celou Bibli: od první stránky do poslední. Takové výzvy se nemusíme bát, protože stačí přečíst pouze šest kapitol denně, a budeme mít Bibli za rok přečtenou! Anebo můžeme zvolit z veliké nabídky nejrůznějších návodů, které nám v tom mohou velmi pomoci a motivovat nás. Anebo můžeme volit nejprve pouze Nový zákon, který budeme nosit v kapse, jak to radí papež František! Ať již sáhne po jakékoli metodě, volíme si poklad, ze kterého můžeme čerpat a těžit. Jestliže si v četbě Písma osvojíme pravidelnost, zjistíme, že vstupuje pozitivně také do našich běžných denních povinností a uspořádává je. A nejen to! Ježíš nás totiž vyzývá, abychom v četbě Písma pokaždé hledali jádro–srdce úryvku, který zrovna pro ten den čteme, a toto srdce, vtělené třeba do jednoduchého slova či obrazu, můžeme vkládat do svatého přijímání. Tak v nás roste Boží slovo a zaplňuje „prázdný dům“, z evangelia o zlém duchu, který se chce vrátit do domu, ze kterého vyšel (srv. *Mt* 12,43–45). Každému z nás je vlastní zkušenost, že se nám něco opakovaně nedaří. Snažíme se to překonat: neúspěch vyženeme, selhání překonáme svou dobrou vůlí, snahou – „vyzdobíme a vyčistíme dům“. Je to dobrá metoda, ale je účinná jedině tehdy, když dům ještě nadto nenecháme prázdný, ale *naplníme* jej, protože pouhá naše dobrá vůle nestačí. Naše srdce se plní Božím slovem – živým Kristem. Když Boží slovo vnášíme do eucharistie (doslova ho přes den „přežvykujeme“: rozvažujeme nad ním, připomínáme si ho anebo ho nacházíme v tom, co se nám přes den stane nebo se jím necháme jenom nést, aniž bychom na něj explicitně mysleli), potom nejenže Boží slovo plní naše srdce, ale my sami se postupně stáváme Božím slovem, Božím svědectvím – Bůh Otec nás „vyslovuje“, jako vyslovuje své Slovo, „vydechuje“, jako vydechuje svého Ducha! Skrze naše srdce tak Bůh může hojně žehnat, ať už si to uvědomujeme, nebo ne. Četba Písma je

skálou, na které pevně stojí dům, který si postavil moudrý muž (srv. *Mt 7,25*). Bůh nás nikdy nepustí – drží nás pevně, je naší jistotou a nenechá nás klátit se ve větru. Otevřeme mu dveře našeho domu-srdce a dovolme mu, aby jej naplnil Božím slovem! Tento měsíc říjen papež František vyhlásil jako misijní měsíc a přeje si, abychom se za misie modlili a do misionářského postoje srdce dorůstali. Papež František říká, že nejsilnější misíí je modlitba. Buďme si tedy jistí, že jestliže se připojíme k tomuto misijnímu úmyslu papeže Františka například četbou Písma, uděláme pro misie velmi mnoho: srdcem naplněným a sálajícím Božím slovem otevíráme Pánu dveře do celého světa!

Volání Boží (úryvek z knihy Otčenáš Tomáše Špidlíka)

Modlitba je „pozdvížení mysli k Bohu“. Nejenom modlitbu, ale náboženství vůbec si lidé odjakživa představovali jako výstup. Náboženský člověk směřuje k něčemu lepšímu, než vidí tělesnými očima: k ideálu, ke kráse, k dobru, k Bohu. Je poutníkem k absolutnu. Proto mělo náboženství vždycky blízký vztah k umění. I umělec hledá, razí si cestu, překonává potíže a odpor ze všech stran, ale ví, oč usiluje. A přece tento cíl nebývá snadno

dosažitelný. Je vůbec někdy plně dosažen? Platon vypravuje o gigantech, kteří chtěli vystoupit na nebe, ale Jupiter je srazil a rozsekl na půlky. Od té doby není žádný z lidí celým člověkem. Prométheus ukradl na Olympu oheň, za to pak krutě trpěl v podsvětí. V tomto pojetí představuje náboženství nejkrásnější, nejvznešenější, ale snad také nejtragičtější stránku života. Hledat Boha, a nenajít ho, to je podle křesťanského učení peklo. Proto praví Joergensen vtipně, že náboženství je jako láska: vede do nebe, nebo do pekla.

Pojetí Bible je však značně odlišné. Je to historie lidí, které hledal Bůh, které „povolal“, „předurčil“. „Víme, že těm, kteří milují Boha, všechno napomáhá k dobrému, těm, kdo jsou z Boží vůle povolání. Neboť ty, které si napřed vyhlédl, ty také předurčil, aby byli ve shodě s obrazem jeho Syna, aby tak on byl první z mnoha bratří.“ (Řím 8,28–29)

Je proto neúplná tato definice modlitby: výstup duše k Bohu. Je totiž původu předkřesťanského. Křesťané ji doplnili jinou: rozhovor duše s Bohem. Není tu už jednostranné hledání dobra, je tu dialog mezi Bohem a námi. A v tomto dialogu vyřkne vždy první slovo Bůh. On člověka v ráji oslovil a Adam odpovídá. Na této odpovědi závisí náš život a naše štěstí. Bůh oslovuje člověka tím, že mu zjevuje svou vůli, svůj plán. Kolik příkladů najdeme v Písmu od Abraháma až po svatého Pavla!

Povolání je vždycky osobní, zvláštní, podivuhodné. Když o něm uvažujeme zpětně, zjistíme, že vyrůstá až z kořene našeho bytí, připravuje se od narození a odpovídá Boží vůli v plánu stvoření, celých dějin světa. Boží vůle je tedy, jak praví svatý Bazil, první pravidlo našich skutků. Odpovídá naší přirozenosti, všem jejím dobrým tendencím, snahám, tužbám. Máme-li být tím, čím jsme, musíme chtít to, co s námi zamýšlel Bůh, když nás stvořil, k čemu nás povolal a určil, k čemu nás vede.

Volba povolání je sice svobodná, ale přesto není náhodná. Už samo slovo „povolání“ vyjadřuje víru, že sám Bůh nás k nějakému úkonu ve světě „volá“. Jak

se toto volání projevuje? V Bibli, v dějinách „vyvoleného národa“ čteme často o povolání k úkolům nezvyklým. Proto bývá i způsob nadpřirozený. Proroci slýchají hlas z nebe, mívají vidění, Bůh sám jim ukazuje, jak mají poslání uskutečnit. Vzpomeňme si např. na vidění Izaiášovo (srv. *Iz 6,8n*), na poslání Jonášovo (srv. *Jon 3,1n*), na vyvolení Jeremiášovo (srv. *Jer 1,4n*).

Úkol velké většiny lidí však nejeví tak výjimečné vlastnosti. Jejich povolání je dáno přirozenými vlohami a sklony, okolnostmi, určením těch, kdo na ně mají vliv. Ale i toto je od Boha. Věříme pevně, že Bůh řídí svět ve všech jednotlivostech. „Pracuje“ ve světě, jak čteme u svatého Jana (srv. *Jan 5,17*). Stará-li se Prozřetelnost o věci malé a nepatrné, jako polní kvítí a ptactvo, tím spíše je ve středu jeho zájmu člověk, vyvolený k velkému dílu: „Podívejte se na ptáky: Nesejí ani nežnou ani neshromažďují do stodol, a váš nebeský Otec je živí. Copak nejste o mnoho cennější než oni?“ (*Mt 6,26*)

Bůh si nás tedy vybírá a připravuje pro velké úkoly. Má však zřejmě jiný vkus než lidé. U vyvoleného nehledá přednosti tělesné ani mimořádné duševní vlohy. Často se spokojí s těmi, kteří jsou ve společnosti poslední. Apoštol Pavel píše: „Jen se podívejte, bratři, komu se u vás dostalo povolání! Není tu mnoho moudrých lidí podle lidských měřítek, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených. A přece: ty, které svět pokládá za pošetilé, vyvolil si Bůh, aby zahanbil moudré, a ty, kteří jsou ve světě bezmocní, vyvolil si Bůh, aby zahanbil mocné; a ty, které svět má za neurozené a méněcenné, dokonce i ty, kteří nejsou vůbec nic, vyvolil si Bůh, aby zlomil moc těch, kteří jsou „něco“, aby se žádný smrtelník nemohl před Bohem vynášet.“ (*1Kor 1,26–29*) Přesto však něco Bůh u povolaného hledá: pevnou důvěru a ochotu říci „Staň se!“ aby milost Boží nevyšla naprázdno (srv. *1Kor 15,10*).

Být apoštolem krásy: úsměv a smysl pro humor

Papež František svá slova v nejnovějším dokumentu *Muž, který drží slovo* (2018), který lze vřele doporučit, uzavírá následující myšlenkou:

„Pro nás křesťany má budoucnost jméno a tím jménem je Naděje. Je to ctnost srdce, které se neuzavírá, nelpí na minulosti a současnost pouze nepřežívá, ale je schopno vidět zítřek. A jedna z věcí, která pomáhá druhým v jejich životě, je vyjádření krásy. Máme být apoštolové krásy, která pomáhá druhým žít. A pokud se mě zeptáte: Dejte mi příklad krásy, prosté každodenní krásy, díky níž můžeme druhým pomoci cítit se lépe a být šťastnější, napadnou mě dvě věci. Úsměv a smysl pro humor. Schopnost usmívat se! Úsměv je květinou srdce, zvláště když je darován

dobrovolně, nikoli s cílem manipulace či svádění. Prostý úsměv. Svěží úsměv, jak je označován v literatuře. A smysl pro humor.“

Tato slova přímo oblažují naše srdce! Apoštolem krásy může být doslova každý z nás. Úsměv či smích je něco velmi přirozeného, a přesto sami z ducha papežových slov cítíme, jak velký rozdíl je mezi rozptýlením-zábavou, kterou jsme zaplaveni, a nyní v době před Vánocemi ještě viditelněji než jindy, a mezi úsměvem, o kterém mluví papež František. Z čeho vyvěrá „tichý úsměv papeže Františka“? Znamená to – jednoduše – **usmívat se stále na Ježíšovo Srdce a zakoušet, jak Ono se stále, bez přestání, usmívá zase na mě.** Papež František vyznává, že každé ráno se doslova „obléká do Ježíšova Srdce“ a celý den v něm odpočívá. Jedině proto může vůbec vydržet tu velikou tíhu zodpovědnosti své služby (a papežská služba, jak je známo, je nejtěžší službou na celém světě). Papež František totéž doporučuje všem: a říká, jak se zejména mladí lidé potřebují každé ráno cítit povzbuzení do nového dne, aby v něm cítili, jak se na ně Pánovo Srdce usmívá skutečně bez přestání. Z naší strany je proto potřeba jediné – usmívat se oplátkou zase na něj, tedy zcela mu důvěřovat a jako dítě upokojuvat svou duši v něm (srv. *Žl* 131). Nemusíme se bát být bezstarostní jako děti! Určitě to neznamena lehkomyšlnost, ale spíše tuto pokojnou důvěru. Svätý Ignác říká, že největší je ten, kdo se umí skutečně zmenšit – nejvíce se takto zmenšil sám Ježíš! A tak se z nás stávají skuteční apoštolové krásy: když cítíme, že se na nás usmívá Ježíšovo Srdce a my se oplátkou usmíváme na něj, potom z nás září tento „tichý úsměv“ papeže Františka.

A s tím souvisí také smysl pro humor. Velkým duchovním učitelem, který smysl pro humor doporučoval jako lék, byl otec Tomáš Špidlík. Říkal, že smysl pro humor,

schopnost nebrat se tak vážně, člověku pomáhá, aby věci viděl reálně: ohodnotit správně sám sebe, lidi okolo sebe i situace, které prožívá. Kdybychom slovo humor chtěli přeložit z originální latiny, znělo by asi jako „chuť žít“ nebo „mít šťávu“. Tak to popisuje také papež František a dodává, že tato schopnost z nás činí **zdroj, přímo řeku milosrdenství!** Proč? Mít „správný humor“ totiž v nejvlastnějším slova smyslu znamená vědět, jak si skutečně stojím před Bohem. Abych se mohl uvidět, jaký skutečně jsem, potřebuji se vidět ve světle, které září z hory Tábor. Papež František často říká, že definice člověka je: hříšník, ten, kdo je slabý a ubohý, ale je milován. To je podstata světla hory Tábor, kde Bůh Otec o člověku říká: „Ty jsi můj milovaný Syn!“ V takovém světle jsme schopni uznat i svoje chyby a vyznat je ve zpovědi – a to nás proměňuje. Smysl pro humor můžeme najednou vidět úplně jinak než jako schopnost zasmát se vtipu. Spíše je to **statečná schopnost velkorysého srdce, které umí se sebou samým být trpělivý a druhému odpouštět – a z toho v něm vyvěrá veliká vnitřní radost.**

Sami si třeba nevíme rady – říkáme si, jak máme takové schopnosti dosáhnout? V první řadě je potřeba si ji vyprosit jako milost – jako dárek z Ježíšova Srdce k Vánocům! Můžeme k tomu použít modlitbu „**desátku táborského světla**“. Učiňme ze své strany tuto jednoduchou věc – před každou svátostí smíření (před zpytováním svědomí) se pomodleme tento „desátek táborského světla“, který nám pomáhá zpytovat svědomí-srdce ve správném světle a do všedních dnů vnáší tento úsměv a smysl pro humor, a tak nás činí opravdovými apoštoly krásy!

Desátek táborského světla pro přípravu ke svátosti smíření

3x tajemství tohoto desátku:

Ke cti Těla a Krve mého Pána Lásky!

Následuje: 10x **Zdravas**

Poté pohledme do svého srdce a na svůj život a předkládejme Ježíši vše, co chceme ve výhni jeho lásky při svátosti smíření spálit.

S. Anna Lexmaulová

